

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/37/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1016201484
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:1016201484.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu a JUDr. Jana Martinčeková a JUDr. Petra Vysaníková ako členky senátu vo veci žalobkyne: D. Bc. V. A., nar. X. P. XXXX, E. XX, B., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia zo 14. júla 2016, č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2016/7627-0002Zv, o (1.) kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-8Sa/2/2022-101 zo 17. decembra 2024 a (2.) „dovolaní“ žalobkyne proti uzneseniu Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-8Sa/2/2022-129 z 26. marca 2025 takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-8Sa/2/2022-101 zo 17. decembra 2024 sa mení tak, že sa zrušuje rozhodnutie žalovaného zo 14. júla 2016, č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2016/7627-0002Zv, a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.
- II. „Dovolanie“ sa odmieta.
- III. Žalobkyni sa priznáva voči žalovanému nárok na náhradu 100 % trov konania pred správnym súdom, ako aj kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovanej vyplýva, že žalobkyňa je od 29. decembra 2010 evidovanou uchádzačkou o zamestnanie. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava jej rozhodnutím z 18. februára 2011 priznal od 1. februára 2011 nárok na pomoc v hmotnej núdzi, ktorá pozostáva z dávky v hmotnej núdzi a ďalších plnení. Rozhodnutiami z 31. júla a 22. novembra 2012, 19. septembra, 22. októbra 2013 a 31. júla 2014 úrad práce postupne rôzne upravoval výšku tejto pomoci v závislosti od toho, aký sa žalobkyni podarilo dosiahnuť príjem. Po týchto úpravách jej od 1. júla 2014 patrila pomoc v hmotnej núdzi 117,40 €, ktorá pozostávala z dávky 61,60 € a príspevku na bývanie 55,80 €.
2. Dňa 12. septembra 2014 úrad práce žalobkyni ponúkol vykonávanie menších obecných služieb na vrátnici základnej školy, a to na obdobie októbra až decembra 2014. Žalobkyňa sa odmietla zúčastniť na týchto prácach zo zdravotných dôvodov, keďže ešte rozhodnutím Bratislavskej správy sociálneho zabezpečenia z 22. januára 1991 bola uznaná za osobu so zmenenou pracovnou schopnosťou v zmysle § 80 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Okrem toho namietla, že ponúkané práce nezodpovedajú jej veku, vzdelaniu a skúsenostiam. Nato úrad práce rozhodnutím z 11. novembra 2014 znížil žalobkyni pomoc v hmotnej núdzi od 1. októbra 2014 na 55,80 € (teda o celú sumu dávky). Vyšiel zo skutočnosti, že žalobkyňa od októbra 2014 nevykonáva práce uvedené v § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi, a preto od tohto mesiaca nemá nárok na dávku v hmotnej núdzi (len na príspevok na bývanie). Odvolanie žalobkyne proti tomuto rozhodnutiu zamietol žalovaný svojím rozhodnutím z 10. februára 2015. Jej správnu žalobu proti tomuto

rozhodnutiu zasa súdy právoplatne odmietli (Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 5 S 141/2015-42 a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 9 Sžo 3/2017).

3. Medzičasom úrad práce 16. januára 2015 predložil žalobkyni novú ponuku, a to výkon menších obecných služieb - údržbu verejnej zelene pre Mestskú časť Bratislava-Dúbravka na obdobie od 4. februára do 30. júna 2015. Žalobkyňa 29. januára 2015 odmietla aj túto ponuku, pretože na žiadané práce nie je kvalifikovaná a prekáža im jej zdravotný stav; začudovala sa aj nad tým, ako je možné údržbu verejnej zelene vykonávať v čase vegetačného pokoja drevín. Po 30. júni 2015 úrad práce žalobkyni neponúkol vykonávanie ďalších prác, a preto jej rozhodnutím z 29. apríla 2016 s účinnosťou od 1. júla 2015 zvýšil pomoc v hmotnej núdzi na pôvodných 117,40 €. Na odôvodnenie uviedol, že práve od 1. júla 2015 pominuli dôvody zníženia v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z., pretože dovtedy mala podľa ponuky zo 16. januára 2015 vykonávať práce, ktoré 29. januára 2015 odmietla. Žalobkyňa v odvolaní proti tomuto rozhodnutiu znova zdôraznila, že ponúknuté práce sú namáhavé a ona má podľa odporúčania lekára obmedzovať fyzickú záťaž, ako aj to, že údržba zelene sa nedá vykonávať v zime. Úradu práce vytkla, že nerešpektuje zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a doteraz jej nesprostredkoval zamestnanie primerané jej vzdelaniu a skúsenostiam.

4. Tu preskúmaným rozhodnutím zo 14. júla 2016 (nesprávne datovaným „14. 07. 2015“, čo správny súd považoval za zjavnú chybu) žalovaný potvrdil rozhodnutie úradu práce z 29. apríla 2016. V odôvodnení zopakoval, že až do 30. júna 2015 sa jej poskytovala pomoc v hmotnej núdzi znížená o dávku. Pretože na obdobie od 1. júla 2015 jej úrad neponúkol práce v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z., podľa § 10 ods. 8 písm. i) tohto zákona sa na ňu nevzťahovala povinnosť vykonávať ich. Preto jej od 1. júla 2015 mala znova patriť aj dávka v hmotnej núdzi (popri príspevku na bývanie). K odvolacím námietkam sa žalovaný nevyjadril, pretože sú „predmetom samostatného (súdneho) konania“. Správny súd potom (po zrušení skoršieho odmietajúceho uznesenia uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 7 Ssk 75/2021) napadnutým rozsudkom č. k. BA-8Sa/2/2022-101 zamietol správnu žalobu žalobkyne. Na úvod vlastného odôvodnenia v zhode so žalovaným zdôraznil, že žalobné námietky (obsahovo podobné odvolacím námietkam) sa netýkajú rozhodnutia žalovaného. Okolnosť, či ponuka z januára 2015 zodpovedala ust. § 10 zákona č. 417/2013 Z. z., totiž podľa správneho súdu nemala vplyv na výsledok administratívneho konania žalovaného. Na základe toho považoval za nesporné, že do 30. júna 2015 žalobkyni bol ponúknutý výkon prác v zmysle § 10 ods. 3 cit. zák., kým za obdobie od 1. júla 2015 jej nebol ponúknutý. Preto žalovaný postupoval v zhode s § 25 ods. 2 cit. zák., keď jej pomoc v hmotnej núdzi zvýšil od 1. júla 2015, a suma zvýšenia zodpovedala citovanému zákonu. Správny súd sa v ďalších častiach rozsudku nestotožnil ani s námietkami žalobkyne, že suma pomoci v hmotnej núdzi nedosahovala ani výšku životného minima a že zákon č. 417/2013 Z. z. porušuje jej práva podľa čl. 35 ods. 1 a 3 a čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

5. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa „odvolanie“, ktoré bolo podľa obsahu (§ 55 ods. 3 SSP) posúdené ako kasačná sťažnosť. V ňom zopakovala, že zákon č. 417/2013 Z. z. je diskriminačný a suma pomoci nepostačuje na krytie základných potrieb. Zotrvávala na tom, že žalovaný jej mal ponúknuť prácu zodpovedajúcu jej vzdelaniu a praxi. Takisto zopakovala, že ona neodmietla vykonávať prácu vo februári 2015, ale že je nezmyslom upravovať zeleň v zime a na miestnom úrade mestskej časti jej povedali, že potrebujú mužov.

6. Uznesením č. k. BA-8Sa/2/2021-121 správny súd vyzval žalobkyňu, aby doplnila kasačnú sťažnosť o sťažnostné body a o dátum, kedy jej bol rozsudok doručený. Žalobkyňa nemu podala sťažnosť, ktorú zamietol sudca správneho súdu uznesením č. k. BA-8Sa/2/2022-129. Proti nemu smeruje jej podanie označené ako „Dovolanie“, v ktorom ďalej polemizuje so závermi súdu.

7. Žalovaný navrhol zamietnuť kasačnú sťažnosť z dôvodov, ktoré uviedol vo vyjadrení a duplike.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

A. K „odvolaniu“ proti rozsudku č. k. BA-8Sa/2/2022-101

8. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené sťažnostné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

9. Predmetom prieskumu v prerokovanej veci sú rozhodnutia žalovaného a úradu práce, ktorými od 1. júla 2015 zvýšili žalobkyni sumu pomoci v hmotnej núdzi v zásade o sumu dávky v hmotnej núdzi podľa zákona č. 417/2013 Z. z. V zmysle § 9 ods. 3 písm. a) cit. zák. (v znení účinnom do 30. júna 2015, teda v období, ktoré žalobkyňa rozporuje) je táto dávka jednou z foriem pomoci v hmotnej núdzi; nárok na

túto pomoc podľa § 9 ods. 1 cit. zák. vo všeobecnosti vzniká fyzickej osobe v hmotnej núdzi, ak spĺňa podmienky ustanovené v § 10 až 14 a úhrn súm uvedených v § 10 ods. 2 a 3, § 11 ods. 2, § 12 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 2 (teda súm dávky a ďalších foriem pomoci) je vyšší ako úhrn príjmu podľa § 4. Hmotná núdza je podľa § 2 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z. z. stav, keď príjem členov domácnosti [ktorým podľa § 3 ods. 1 písm. a) môže byť aj jednotliviec] nedosahuje sumu životného minima a členovia domácnosti si nevedia alebo nemôžu prácou, výkonom vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku a uplatnením nárokov zabezpečiť alebo zvýšiť príjem. Príjem (a tým aj hmotná núdza) sa podľa § 7 ods. 5 cit. zák. skúma priebežne počas celého obdobia trvania nároku na pomoc v hmotnej núdzi a jej poskytovania. Pre dávku v hmotnej núdzi § 10 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z. z. ustanovuje, že je určená na zabezpečenie základných životných potrieb, a podľa § 10 ods. 2 písm. a) je pre jednotlivca v sume 61,60 € mesačne. Z citovaných ustanovení tak možno vyvodiť, že v kalendárnom mesiaci, kedy je jednotliviec v hmotnej núdzi, mu v zásade patrí táto dávka, resp. jej časť, o ktorú úhrn všetkých súm pomoci v hmotnej núdzi prevyšuje úhrn jeho príjmov (porov. § 15 ods. 1 cit. zák.).

10. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 417/2013 Z. z. v cit. znení sa dávka v hmotnej núdzi znižuje o 61,60 € za každého plnoletého člena domácnosti (teda aj za jednotlivca), ktorý (zjednodušene povedané) nie je v pracovnoprávnom vzťahu aspoň na 32 hodín mesačne a nezúčastní sa v rozsahu 32 hodín mesačne na vykonávaní a) menších obecných služieb pre obec alebo pre jej rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, b) dobrovoľníckej činnosti v zmysle zákona č. 406/2011 Z. z. alebo c) prác na predchádzanie mimoriadnej situácii, počas vyhlásenej mimoriadnej situácie alebo pri odstraňovaní jej následkov. Z § 10 ods. 3 okrem toho plynie, že takto sa možno zúčastniť na uvedených činnostiach, len ak ich organizujú určité vymedzené právnické osoby na základe dohody s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Ustanovenie § 10 ods. 6 cit. zák. predpokladá, že členovi domácnosti, ktorý sa nemôže uvedených činností zúčastniť kvôli práceneschopnosti trvajúcej viac ako 15 dní, sa požadovaná výmera 32 hodín znižuje o jednu hodinu za každý deň trvania práceneschopnosti. Paragraf 10 ods. 8 cit. zák. upravuje výnimky z povinnosti účasti na prácach podľa odseku 3, ktorých sa tak nemusí zúčastniť (okrem iného) osoba, a) ktorá je uvedená v § 7 ods. 2 písm. a), c) a e) až h) [zjednodušene povedané - starobní dôchodcovia, nezaopatrené deti, opatrovatelia iných osôb, účastníci resocializačných programov, denní študenti a osoby s nepriaznivým zdravotným stavom, ktorý citované ustanovenie definuje], b) ktorá poberá určité príspevky, c) ktorá poberá predčasný starobný dôchodok, d) ktorá je uznaná na invalidnú, alebo j) ktorej vykonávanie uvedených prác nebolo ponúknuté.

11. Podľa § 20 zákona č. 417/2013 Z. z. pritom tieto nároky vznikajú na základe zákona splnením podmienok pre vznik nároku a uplatnením nároku, a nie až rozhodnutím úradu. Na základe citovaných (nie úplne ľahko prehľadných) ustanovení tak možno ustáliť, že osobe, ktorá tvorí domácnosť ako jednotliviec podľa § 3 ods. 1 písm. a), je v hmotnej núdzi a nemá príjem podľa § 7 zákona č. 417/2013 Z. z., vzniká v zmysle § 9 ods. 1 a § 15 ods. 1 cit. zák. už splnením týchto podmienok nárok na dávku v hmotnej núdzi vo výške 61,60 € za každý kalendárny mesiac, počas ktorého tieto podmienky spĺňala aspoň jeden deň (porov. § 18 ods. 6 cit. zák.). Pokiaľ však úrad práce tejto osobe v určitom mesiaci ponúkne vykonávanie prác vymedzených v § 10 ods. 3 písm. a) až c) cit. zák. [porov. § 10 ods. 8 písm. j) tohto zákona] a na jej strane nie je daná niektorá z ďalších výnimiek v zmysle § 10 ods. 8 cit. zák., je povinná zúčastniť sa na vykonávaní týchto prác v rozsahu 32 hodín (resp. menej, ak sú splnené podmienky cit. § 10 ods. 6). Ak sa takáto osoba napriek tomu v danom kalendárnom mesiaci nezúčastní týchto prác, dávka v hmotnej núdzi zaň sa jej znižuje o 61,60 €, teda v podstate o celú sumu, na ktorú má ako jednotliviec nárok. Citované ustanovenia tak svedčia o tom, že podmienky nároku na dávku v hmotnej núdzi a jej sumu sa môžu z kalendárneho mesiaca na kalendárny mesiac meniť. Preto § 25 ods. 2 zákona č. 417/2013 Z. z. ustanovuje, že pomoc v hmotnej núdzi sa zvýši alebo zníži, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce pre tento nárok, a podľa § 25 ods. 3 sa potom pomoc v hmotnej núdzi musí priznať v sume, v ktorej patrila, odo dňa, od ktorého (správne) mali byť priznané, a to v zásade kedykoľvek, len čo sa zistí, že sa vyplácali v nižšej sume než patrili.

12. Naposledy citované ustanovenie je svojím znením podobné ustanoveniu § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ktoré takisto ukladá priznať dávku až tri roky spätne, ak sa zistí, že sa dávka vyplácala v nižšej sume než patrí. Judikatúra k tomuto ustanoveniu už pritom vyslovila záver, že v jeho dôsledku tak pri rozhodovaní o dávkach absentuje prekážka rei iudicatae, resp. rei administratae. Dodatočné spätné priznanie nárokov podľa uvedených ustanovení je totiž možné napriek tomu, že už o priznaní bolo rozhodnuté, a nie je viazané na zistenie nových skutočností, ale len na zistenie, že pôvodne priznaná a vyplácaná dávka je nesprávna (porov. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sk 12/2019, ale aj rozsudky tunajšieho súdu sp. zn. 7 Ssk 4/2024 a 7 Ssk 26/2024). Už na základe toho je tak otáznym záver žalovaného v preskúmanom rozhodnutí, že sa nebude vyjadrovať k námietkam žalobkyne k výške dávky v hmotnej núdzi za obdobie do konca decembra 2014, pretože o nich bolo rozhodnuté v

inom rozhodnutí a sú predmetom konania na súde. Z citovaného ustanovenia § 25 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z. a tu uvedenej judikatúry by totiž bolo možné vyvodiť aj to, že úrad práce a žalovaný sú oprávnení kedykoľvek spätne prehodnotiť svoj záver o tom, v akej sume patrí dávka v hmotnej núdzi v určitom kalendárnom mesiaci. Ak by teda jej príjemca namietal, že suma dávky bola určená nesprávne, museli by sa tieto orgány verejnej správy touto námietkou zaoberať podobne, ako je napríklad Sociálna poisťovňa povinná opakovane sa zaoberať nárokom na dávku, aj keď o ňom už rozhodla.

13. Zo znenia § 25 ods. 2 a 3 zákona č. 417/2013 Z. z. je potom zrejmé, že dávka sa zvýši alebo zníži vždy k tomu dátumu, kedy sa zmenili rozhodujúce skutočnosti. Tie, ako už bolo uvedené, sa pre dávku v hmotnej núdzi v zmysle § 10 cit. zák. môžu meniť v podstate každý kalendárny mesiac. Pre každý kalendárny mesiac je totiž (okrem splnenia všeobecných podmienok hmotnej núdze) podstatné, či poberateľovi boli ponúknuté práce v zmysle § 10 ods. 3, a ak áno, či ich poberateľ musel vykonávať alebo sa naňho vzťahovala niektorá z výnimiek (napr. § 10 ods. 8 alebo 6), a ak sa nevzťahovala, či ich aj naozaj v určenom rozsahu vykonal. Z toho logicky plynie, že ak aj poberateľ odmietne práce, ktoré mu boli ponúknuté na dlhšie časové obdobie, neznamená to, že sa zníženie dávky predpokladané v § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z. naňho bez ďalšieho vzťahuje počas celého tohto obdobia. Nie je totiž vylúčené, že po dátume odmietnutia tejto ponuky, ale počas obdobia, na ktoré sa vzťahovala, u poberateľa môže nastať skutočnosť, ktorou sa aktivuje niektorá z citovaných výnimiek, takže sa naňho v určitom mesiaci predsa len nebude vzťahovať tento odsek. Pokiaľ sa podľa § 25 ods. 2 a 3 cit. zák. zníži dávka od určitého dátumu, je tým vyslovené, že od tohto dátumu nastala skutočnosť odôvodňujúca takéto zníženie. Ak však vo výroku rozhodnutia nie je uvedené niečo iné, nerieši ono otázku, dokedy takéto zníženie trvá, pretože rozhodujúce skutočnosti sa môžu zmeniť v ktoromkoľvek mesiaci.

14. Potom však rovnakou logikou z týchto ustanovení zákona č. 417/2013 Z. musí vyplývať, že rozhodnutie, ktoré od určitého dátumu zasa zvyšuje (v zmysle § 10 ods. 3 tohto zákona zníženú) dávku v hmotnej núdzi na sumu uvedenú v § 10 ods. 2 cit. zák., tým zároveň vyslovuje, že skutočnosť, ktorá zakladá dôvod takéto zvýšenia, nastala práve až od tohto dátumu. Inak povedané, takéto rozhodnutie nie je len rozhodnutím o tom, že od určitého dátumu dávka v hmotnej núdzi znova patrí dávka v sume podľa § 10 ods. 2, ale zároveň rozhodnutím o tom, že pred týmto dátumom ešte v takejto výške nepatrila, lebo bol stále daný dôvod na jej zníženie podľa § 10 ods. 3 cit. zák. Ak teda poberateľ v odvolaní proti takémuto rozhodnutiu namietne napríklad to, že už pred týmto dátumom tu boli okolnosti, kvôli ktorým sa naňho povinnosť vykonávať práce podľa § 10 ods. 3 nevzťahovala, potom sa žalovaný musí zaoberať otázkou, či sú tieto námietky pravdivé. Pokiaľ by totiž boli pravdivé, malo sa správne rozhodnúť o zvýšení dávky v hmotnej núdzi k inému (skoršiemu) dňu, pretože práve vtedy v zmysle § 25 ods. 2 a 3 zákona č. 417/2013 Z. z. nastali skutočnosti, ktoré sú dôvodom takéto zvýšenia. V takom prípade by rozhodnutie o zvýšení dávky v hmotnej núdzi až od neskoršieho dátumu odporovalo citovaným ustanoveniam a bolo by nezákonné.

15. V prerokúvanej veci úrad práce najskôr rozhodnutím z 11. novembra 2014 znížil žalobkyni dávku v hmotnej núdzi od 1. októbra 2014. Toto rozhodnutie vychádzalo z toho, že žalobkyňa dostala ponuku na výkon práce podľa § 10 ods. 3 písm. a) zákona č. 417/2013 Z. z. na obdobie od tohto dátumu, nevzťahovala sa na ňu žiadna výnimka v zmysle § 10 ods. 8 cit. zák., a preto mala tieto práce vykonávať. Uvedená ponuka sa však týkala len prác na obdobie do 31. decembra 2014. Na obdobie januára 2015 žalobkyňa (podľa spisu) nedostala žiadnu ponuku, ale dostala ju až na obdobie od 4. februára do 30. júna 2015. Pretože dávka v hmotnej núdzi bola znížená od 1. októbra 2014, úrad práce žiadnym osobitným rozhodnutím nerozhodoval o tom, či sú aj v období od januára do júna 2015 splnené všetky podmienky na zníženie dávky v hmotnej núdzi v zmysle § 10 ods. 3 cit. zák. Rozhodnutím z 29. apríla 2016, ktorým žalobkyni znova priznal aj sumu dávky v hmotnej núdzi v zmysle § 10 ods. 2 písm. a) tohto zákona spätne práve len od 1. júla 2015, tak v zmysle už uvedeného úrad práce zároveň vyslovil, že až do tohto dátumu (teda do 30. júna 2015) podmienky na takéto zvýšenie u žalobkyne neboli. Pretože však predošlé rozhodnutie z 11. novembra 2014 logicky nemohlo posudzovať obdobie až do júna 2015 (pretože v danom čase nemohlo predpokladať, či podmienky zníženia dávky budú splnené aj v ďalších mesiacoch), je rozhodnutie z 29. apríla 2016 v skutočnosti prvým a jediným, ktoré riešilo otázku trvania dôvodov zníženia dávky v zmysle § 10 ods. 3 až do 30. júna 2015.

16. Žalobkyňa v odvolaní proti tomuto rozhodnutiu namietala okrem iného aj to, že práce, ktoré jej boli ponúknuté v období od februára do júna 2015, z rôznych dôvodov nemôže, nevie alebo sa nedajú vykonávať. Podľa vyššie podaného výkladu bolo potom povinnosťou žalovaného ako odvolacieho orgánu preskúmať tieto námietky, pretože práve na ich základe úrad práce ustálil, že dôvody zníženia dávky v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z. zanikli práve až od 1. júla 2015 a až týmto dňom nastala skutočnosť rozhodujúca pre jej zvýšenie. Ak by však záver úradu práce bol nesprávny a na žalobkyňu by sa (z akéhokoľvek dôvodu) povinnosť podľa § 10 ods. 3 cit. zák. nevzťahovala už od

skoršieho dátumu (napr. od 1. júna, 1. mája, prípadne aj hneď od 1. januára), potom podľa citovaných § 25 ods. 2 a 3 tohto zákona mal rozhodnúť o zvýšení dávky nie k 1. júlu, ale už k skoršiemu dátumu. V takom prípade by jeho rozhodnutie bolo nesprávne a povinnosťou žalovaného ako odvolacieho orgánu by bolo napraviť túto nesprávnosť či už zrušením, alebo zmenou tohto rozhodnutia [porov. § 59 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v spojení s § 22 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z. z.]. Ak sa uvedenými námietkami nezaoberal, konal v rozpore s citovaným ustanovením.

B. K „dovolaniu“ proti uzneseniu č. k. BA-8Sa/2/2022-129

17. Napadnutým uznesením správny súd (obsadený sudkyňou) podľa § 161 ods. 1 SSP zamietol sťažnosť žalobkyne proti inému uzneseniu, ktoré vydal súdny úradník. Podľa § 162 SSP proti rozhodnutiu o sťažnosti zásadne nie je prípustný opravný prostriedok. Žalobkyňa ho však podala a adresovala ho tunajšiemu súdu, ktorý podľa cit. § 438 ods. 2 SSP ako kasačný súd rozhoduje o kasačných sťažnostiach proti rozhodnutiam všetkých ostatných správnych súdov. Vzhľadom na to tunajší súd podľa § 55 ods. 3 SSP posúdil toto podanie žalobkyne ako opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho súdu, teda kasačnú sťažnosť v zmysle § 438 a nasl. SSP, pretože dovolanie Správny súdny poriadok vôbec neupravuje (porov. aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sdo 13/2016, judikát R 41/2017). Pretože však kasačná sťažnosť je prípustná len vtedy, ak to zákon pripúšťa (§ 439 ods. 1 SSP), a podľa cit. § 162 SSP proti uzneseniu správneho súdu o sťažnosti nie je prípustný žiaden opravný prostriedok (teda ani kasačná sťažnosť, ale ani „dovolanie“), je žalobkynin opravný prostriedok neprípustný, čo zakladá dôvod jeho odmietnutia podľa § 459 písm. c) SSP.

IV.

Záver

18. Zo všetkých uvedených dôvodov tak kasačný súd dospel k záveru, že ak sa žalovaný odmietol zaoberať vývodmi žalobkyne, že nebola povinná vykonávať práce v zmysle § 10 ods. 3 písm. a) zákona č. 417/2013 Z. z. ponúknuté jej na obdobie február až jún 2015, porušil tým ustanovenie § 59 ods. 1 Správneho poriadku, podľa ktorého mal preskúmať rozhodnutie úradu práce z 29. apríla 2016 v celom rozsahu. Posúdenie, či žalobkyňa musela tieto práce vykonávať, alebo prípadne spĺňala niektorú z výnimiek (napr. v zmysle § 10 ods. 8 cit. zák.), je totiž podstatné pre záver, či dôvody zníženia jej dávky v hmotnej núdzi v zmysle § 10 ods. 3 cit. zák. boli skutočne dané až do 30. júna 2015, alebo či prípadne odpadli už skôr. Ak by totiž odpadli skôr, podľa ustanovenia § 25 ods. 2 a 3 zákona č. 417/2013 Z. z. by sa dávka v hmotnej núdzi musela zvýšiť už odvtedy a nie až od 1. júla 2015. Názor žalovaného, že o týchto otázkach sa rozhodlo už rozhodnutím z 11. novembra 2014 a preskúmali sa v súdnom konaní sp. zn. 5 S 18/2015, nie je správny.

19. Uvedený nedostatok znamená, že žalovaný porušil citované ustanovenie o rozsahu odvolacieho prieskumu tým, že v rozpore so zákonom výslovne odmietol preskúmať jednu jeho podstatnú časť (určenie dátumu zvýšenia dávky). To predstavuje podstatné porušenie ustanovenia o konaní, ktoré navyše mohlo mať za následok, že jeho rozhodnutie je nezákonné (preskúmaním mohol dospieť k záveru, že dôvod zvýšenia bol daný už skôr). To zakladalo dôvod jeho zrušenia v zmysle § 191 ods. 1 písm. g) SSP. Ak správny súd za týchto okolností správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol, vychádza jeho rozsudok z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo napĺňa kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Preto kasačný súd podľa § 462 ods. 2 SSP napadnutý rozsudok č. k. BA-8Sa/2/2022-101 rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zmenil tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného a vec mu podľa § 191 ods. 4 SSP vrátil na ďalšie konanie. Zároveň však podľa § 459 písm. c) SSP odmietol žalobkynino „dovolanie“ proti uzneseniu č. k. BA-8Sa/2/2022-129.

20. Orgány verejnej správy sú v ďalšom konaní viazané právnym názorom vysloveným v tomto rozsudku (§ 469 SSP). Žalovaný tak v ďalšom konaní (s osobitným dôrazom na námietky žalobkyne) preskúma, či až do mesiaca jún 2015 trvala jej povinnosť vykonávať práce v zmysle § 10 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z. aj na základe ponuky danej jej v januári 2015, alebo či tu v niektorých kalendárnych mesiacoch boli (akékoľvek) dôvody, na základe ktorých by sa na ňu táto povinnosť nevzťahovala [napr. podľa citovaného § 10 ods. 8 písm. a) zákona č. 417/2013 Z. z.]. Až potom, čo sa potvrdí, že tu neboli takéto dôvody, môžu orgány verejnej správy dospieť k záveru, že dôvody na zníženie dávky podľa § 10 ods. 3 skutočne odpadli (a dôvod na jej zvýšenie skutočne vznikol) až 1. júla 2015 a nie skôr.

21. Pri zmene rozhodnutia musel kasačný súd podľa § 467 ods. 2 SSP rozhodnúť o trovách konania na správnom súde a kasačnom súde. Podľa § 467 ods. 1 a 2 v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak žalobkyni, ktorá v konaní dosiahla úspech, priznal nárok na úplnú náhradu trov kasačného konania, ako aj náhradu trov konania pred správnym súdom proti neúspešnej žalovanej.

22. Tento rozsudok prijal senát pomerom hlasov 3:0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.